

Sárbogárd Város Önkormányzata

Antiszegregációs Terv

2011. november

Készítette:

Eco-Corte X
Tanácsadó Iroda

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	2
1 <i>Bevezetés</i>	3
2 <i>Helyzetelemzés</i>	5
2.1 Közép-dunántúli régió bemutatása	7
2.2 A Sárbogárdi kistérség bemutatása	8
2.3 Sárbogárd bemutatása	8
2.3.1 Térszerkezet	9
2.3.2 Demográfia.....	9
2.3.3 Lakáshelyzet.....	14
2.3.4 Oktatási helyzet	17
Oktatási intézmények legfontosabb adatai Sárbogárdon.....	18
2.3.5 Foglalkoztatottság	20
2.3.6 Egészségügyi, szociális helyzet	23
2.4 Városrészek elhatárolása.....	26
2.4.1 Sárbogárd.....	26
2.4.2 Sárszentmiklós	27
2.4.3 Alsótöbörzsök	27
2.4.4 Sárhatvan.....	28
2.4.5 Kislók.....	28
2.4.6 Pusztægres.....	29
2.4.7 Rétszilás	30
2.4.8 Lakott külterületek.....	30
2.5 Szegregátumok lehatárolása	32
3 <i>Stratégia</i>	39
3.1 Sárbogárd Város Önkormányzatának célrendszere.....	39
3.2 Antiszegregációs Program	43
3.2.1 Lakhatás	43
3.2.2 Oktatás, képzés	44
3.2.3 Foglalkoztatás	45
3.2.4 Egészségügyi, szociális ellátás.....	46
4 <i>Összefoglalás</i>	48
5 <i>Elfogadás módja, dátuma</i>	49
6 <i>Záradék</i>	50

1 BEVEZETÉS

Az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 35. §-a szerinti települési esélyegyenlőségi program elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét segítő célokat. Az önkormányzati esélyegyenlőségi program tartalmazza - különösen a helyi ügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos - célokat, megvalósításuk forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését.

E törvény szellemében készült el az Integrált Városfejlesztési Stratégia részeként Sárbogárd antiszegregációs terve, amely különösen a lakhatás, illetve a szociális szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához való hozzáférés terén megvalósuló esélyegyenlőséget kívánja ösztönözni.

A terv kiemelt figyelmet fordít az alacsony státuszú (rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező és 8 osztálynál nem magasabb iskolai végzettségű aktív korú) lakosok helyzetére.

Alapeloként rögzítjük az infrastruktúrához való hozzáférés biztosításában a diszkrimináció- és szegregációmentességet.

A terv célja Sárbogárd azon területeinek felmérése, ahol a szegregáció már elindult, és a fentiek szellemében a szegregáció oldására irányuló programokat dolgozzon ki.

Felhasznált adatok:

- 1. KSH adatok*
- 2. Tervezési dokumentumok adatai*
- 3. Eco-Cortex Kft. saját felméréseinek adatai*
- 4. Önkormányzat adatai*
- 5. Intézményi adatok*

A KSH adatokat az egyéb – fent felsorolt forrásból származó – adatokkal összevetve mutatjuk be, hiszen a 2001-es népszámlálási adatoknál rendelkezésre állnak bizonyos területeket érintően frissebb adatok.

A terv készítése során alapvetően az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium által 2009-ben kiadott „Városfejlesztési kézikönyv” című dokumentumban található előírásokat tartottuk szem előtt.

Megbízásunknak megfelelően új Antiszegregációs tervet készítünk, amely a korábban a szakértő és önkormányzat által is elfogadott antiszegregációs tervre épül. Az ott megfogalmazott

Az Antiszegregációs Terv készítése során figyelembe vettük a 2011.október 14-én elfogadott Települési Esélyegyenlőségi Tervet.

2 HELYZETELEMZÉS

A Központi Statisztikai Hivatal 2001-es – az integrált városfejlesztési stratégiához lekért hivatalos – népszámlálási adatai szerint **Sárbogárd területén két szegregátum található**. Az adatok alapján azonban több olyan terület van a városban, amely nem éri el a szegregációs mutatók küszöbértékét, de erősen leromlott területnek minősül. A fentiekén kívül a külterületi lakott helyek esetében merül fel a szegregálódás jelensége. Ezen kívül az önkormányzat egy további területet jelölt ki, amely szegregálódó terület. Ezek fokozott figyelmet és beavatkozást igényelnek e folyamat megakadályozása – visszafordítása érdekében.

Az integrált városfejlesztési stratégia városrészekre vonatkozó elemzése bemutatja, hogy melyek a város rosszabb státuszú területei, ahol a népesség társadalmi összetétele és a terület fizikai jellemzői is kedvezőtlenebbek. Ez a fejezet alapvetően erre az elemzésre támaszkodik és a célja, hogy a rosszabb státuszú területeken belül meghatározza azokat a kisebb terület egységeket, ahol a szegregáció már előrehaladott, illetve azokat, melyeket a szegregáció elmélyülése veszélyeztet. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen területeken az alacsony státuszú népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a szigetek meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Fogalmak:

Az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról 121. § (1) bekezdése tartalmazza a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek új fogalmát. E szerint:

14. **hátrányos helyzetű gyermek, tanuló:** az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül **halmozottan hátrányos helyzetű** az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők (**alacsony státuszú lakosok**) aránya mindkét mutató tekintetében magasabb mint 50%.

Városszerkezeti szempontból a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- *a városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),*
- *a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket).*

A szegregátumok lehatárolását segítő vizsgálati szempontok:

- *Elsősorban városrész szintű **társadalmi (demográfiai, szociális helyzet) adatok** – amelyek a Központi Statisztikai Hivatal 2001-es népszámlálási adataiból származnak – képezhetik az alacsony státuszú népességet koncentráló területek beazonosítását. A szegregált terület definíciója szerint a két mutatónak együttesen megfelelő lakosok magas koncentrációja határozza meg a beavatkozási területet.*
- ***segélyezési adatok** megoszlásának vizsgálata: az önkormányzati segélyek városrészek közötti megoszlásának, illetve a városrészeken belül egy adott területre való koncentráldásának vizsgálata*
- ***önkormányzati bérlakások** elhelyezkedésének vizsgálata, mely szerint megállapítható az önkormányzati bérlakások magasabb koncentrációja egy adott területen*
- ***alacsony infrastrukturális ellátottsággal** (közművek, pormentes út, járda hiánya) rendelkező területek vizsgálata*
- ***külterületen, nem-lakóövezetben** elhelyezkedő lakott területek vizsgálata. Sárbogárd sajátos településszerkezete miatt a külterületek száma igen magas.*

A településen az önkormányzati bérlakások csekély száma miatt (a vagyonrendelet szerint önkormányzati tulajdonban a 17 lakóingatlan van) az önkormányzati lakások térbeli elhelyezkedésének koncentrációja nem vizsgálható. A terv tehát a többi szempont elemzése alapján készült.

2.1 Közép-dunántúli régió bemutatása

Tekintettel arra, hogy Sárbogárd a Közép-dunántúli régióban, a Sárbogárdi kistérségben helyezkedik el, elemzésünket a régió bemutatásával kezdjük. Az itt tett megállapítások egy része helytálló a város tekintetében is, amelyet a továbbiakban konkrét adatokkal támasztunk alá.

A 90-es évek elején végbement gazdasági átalakulás következtében a közép-dunántúli régió kistérségei polarizálódásnak indultak. Ebben jelentős szerepet játszott a térség eltérő földrajzi adottságai, a régió települései közötti közlekedés nehézségei. A leszakadó kistérségek esetében meghatározó volt a kedvezőtlen összetételű gazdaságstruktúra és a mezőgazdaság meghatározó jelenléte.

A régió megyei jogú városai - Székesfehérvár, Veszprém, Tatabánya és Dunaújváros - népességi mutatók alapján és városi funkciók tekintetében nagyvárosoknak számítanak, de a kedvező földrajzi elhelyezkedés és geopolitikai vonzerő ellenére sem tekinthetőek európai léptékben központi szerepkörrel rendelkező városoknak. A kis- és középvárosok közül néhány országosan vagy regionálisan kiemelkedő tematikus gazdasági funkciót hordoz. Pápa (élelmiszeripari és elektronikai vállalkozások, középfokú oktatás központ), Gárdony és Balatonalmádi (idegenforgalom, természeti értékek), Balatonfüred és Tata (idegenforgalom - épített és természeti környezeti értékek), Bicske (logisztika), Esztergom (idegenforgalom, országos egyházi központ, járműgyártás), Komárom (dunai átkelő, fejlődő elektronikai ipar), Mór (borvidéki központ, élénk KKV tevékenység). Dorog, Tatabánya, Ajka, Dunaújváros ipari, bányászati szempontból számított jelentős településnek, de **a régióban találhatóak döntően agrárjellegű térségek is. A külső periféria részét alkotó Sárbogárd és vonzáskörzete is az utóbbihoz tartozik. Ezt az agrárterületet elkerülte a gazdaság dinamizálódása, a külföldi tőke (pl. Kenwood) rövid jelenlét után kivonult a sárbogárdi térségből.** Sárbogárd és vonzáskörzete a régió belül a legkedvezőtlenebb társadalmi-gazdasági mutatókkal rendelkezik, de nem sorolható Magyarország leghátrányosabb helyzetű kistérségei közé.

Sárbogárd város ennek a kedvezőtlen helyzetű kistérségnek a közigazgatási és ellátási centruma.

2.2 A Sárbogárdi kistérség bemutatása

A kistérség összterülete (561,28 km²) Fejér megye összterületének közel 13%-a. A megye száznyolc településéből tíz, a települések 9,2%-a tartozik a kistérséghez. A kilenc község (Alap, Alsószentiván, Cece, Hantos, Igar, Mezőszilas, Nagylók, Sáregres, Vajta) mellett Sárbogárd a kistérség egyetlen városa, 12549 fő lakosságszámmal¹. A térségből két település (Cece és Mezőszilas) népességszáma haladja meg a 2000 főt, két község (Alap, Vajta) népessége pedig 1000 fő feletti. A legalacsonyabb a népességszáma Alsószentivánnak, de itt is magasabb a lakosság száma az 500 főnél. A kistérségre tehát nem jellemző az aprófalvas településszerkezet, de egyre inkább az aprófalvas településekre jellemző gazdasági-szociális problémákkal küzd az itt élő lakosság. A döntően agrárjellegű településeken súlyos gondot jelent a mezőgazdaság gépesítésével, technológiai fejlesztésével együtt járó munkaerő-felesleg munkaerő piaci elhelyezésének ellehetetlenülése, a munkahelyek hiánya. A települések közötti közlekedés nehézségéből adódik, hogy a meglévő munkahelyekhez, az oktatási intézményekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés is körülményes. Az egyes településeken az intézmények finanszírozási problémái, szolgáltatások, valamint az infrastruktúra hiányosságai és az önkormányzatok pénztelensége okozza a legnagyobb gondokat.

A kistérség települései között jelentős különbségek vannak az infrastrukturális kiépítettség tekintetében. A gáz, víz, telefon kiépítettség általában megfelelő, de a közüzemi szennyvízelvezető csatornarendszer és szennyvíztisztító kiépítettség hiányos (kivétel Sárbogárd és Mezőszilas). A közutak, mezőgazdasági úthálózatok és épületek tekintetében sem kedvezőbb a helyzet. A leromlott állapotú utak és mezőgazdasági épületek korszerűsítésére mihamarabb szükség lenne.

A Sárbogárdi kistérség szerepel a kedvezményezett kistérségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI.17.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében, mint hátrányos helyzetű kistérség.

2.3 Sárbogárd bemutatása

Sárbogárd a Közép-Dunántúli Régió, ezen belül Fejér megyének a déli részén, Budapesttől 94 km-re, Székesfehérvártól 39 km-re, Dunaújvárostól közel 30 km-re helyezkedik el. A település közlekedés-földrajzi helyzete kedvező, vasúton és közúton is jól megközelíthető.

¹2010. évi adat (KSH)

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) részletesen bemutatja a várost, jelen pontban csak a legfontosabb demográfiai, szociális jellemzők bemutatására kerül sor.

2.3.1 Térszerkezet

A település sajátos térszerkezettel rendelkezik, ez földrajzi adottságok és a város fejlődésének eredménye. A sajátos térszerkezet a gyakorlatban azt eredményezi, hogy a különböző „városrészek” máig nem szervesültek, a központi területek úti falu jellege megmaradt. A település központi részéhez Sárbogárd városrész, legszorosabban Sárszentmiklós, illetve Alsótöbörzsök területe kapcsolódik, elnyújtott, hosszú településszerkezetet eredményezve. Ettől a hosszú szerkezeti testtől elkülönülve, falusias településjellegüket megőrizve állnak azok a lakó- és lakott területek, melyek közigazgatásilag hozzátartoznak ugyan Sárbogárd városhoz, így a város részét képezik, de területileg mai napig nem nőttek össze a központtal, attól távol helyezkednek el. A lakosság külső városrészekként nevezi őket. Ezek a szintén belterületnek minősülő településrészek a következők: Rétszilas, Kislók, Sárhatvan, Pusztaegres. A fent említett 7 településegységet számos szórtan elhelyezkedő lakott külterület övezi.

2.3.2 Demográfia

A lakónépesség –szám bemutatása statisztikai adatok alapján:

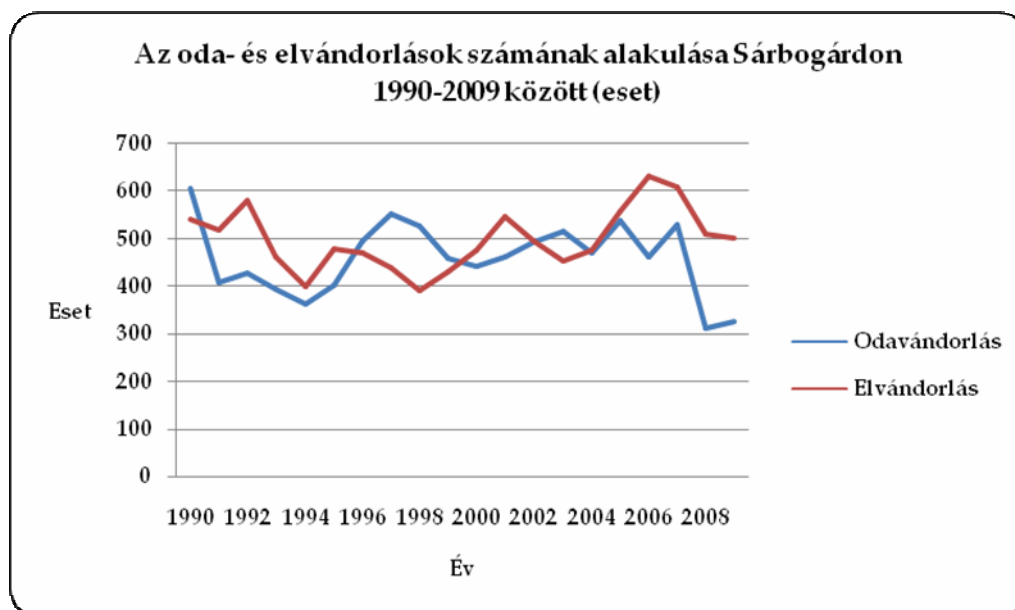
Lakónépesség száma	13459
Állandó népesség száma	12855
Állandó népességből a 0-2 évesek száma	352
Állandó népességből a 3-5 évesek száma	359
Állandó népességből a 6-14 évesek száma	1205
Állandó népességből a 15-17 évesek száma	493
Gyerekek összesen	2409
Állandó népességszám változása 1990-2010 (- / +)	-604
Állandó népességszám változása 2000-2010 (- / +)	-797

. Táblázat: Demográfia

Sárbogárd állandó és lakónépessége 2000-ig folyamatosan nőtt, ezt követően indult meg egy jelentős csökkenés, amely az utóbbi években felgyorsult. A népesség csökkenésének egyik legfontosabb oka a munkaalkalmak megszűnése. A népességszám csökkenése – mint országos tendencia – az előregedéssel együtt jelentkezik.

Népességvándorlás

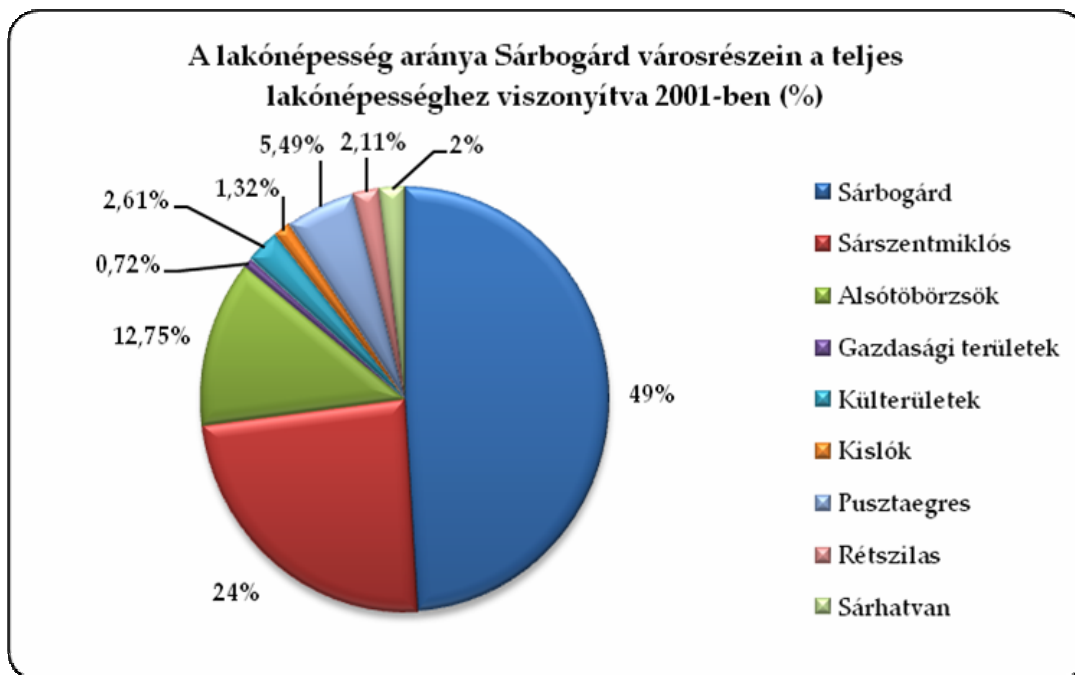
A bevándorlás a közeli, kisebb településekről, a környező falvakból jellemző, külföldről elhanyagolható mértékű a bevándorlás.

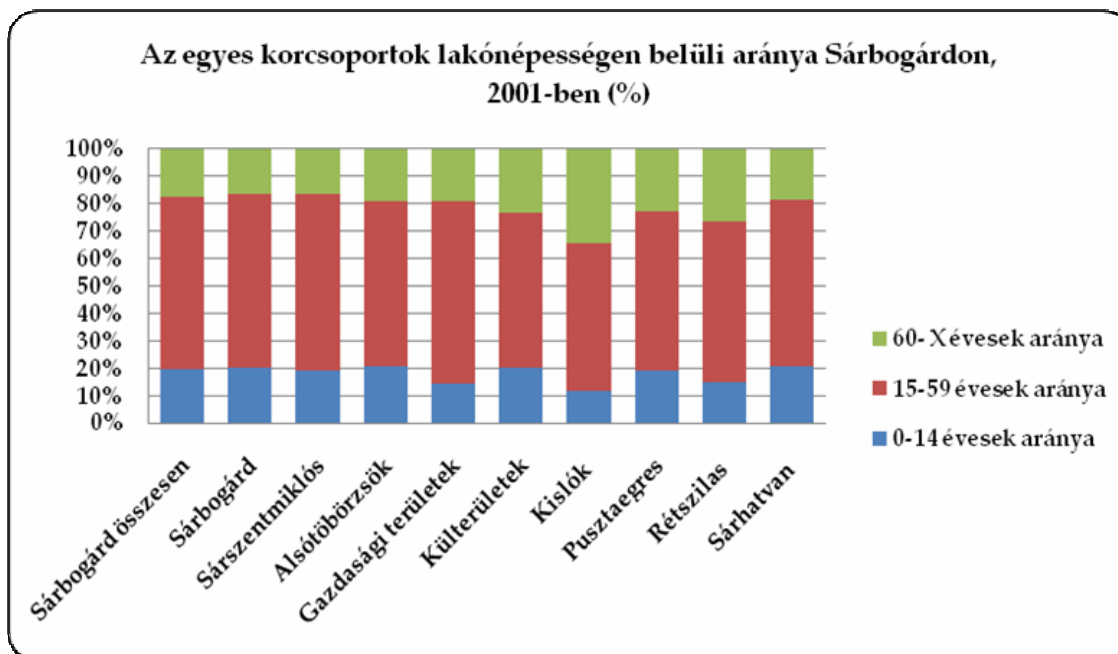
Az elvándorlás jelentősnek mondható, elsősorban a megyeszékhelyre, Budapestre és külföldre irányul. Az elvándorlás elsősorban a település fiatalabb, magasabb státuszú, mobilabb rétegét érinti.

A település a népszámlálás adatai alapján etnikailag homogénnek tekinthető, a lakosság magyar: 96,0% magyar, 0,7% cigány, 0,3%-a német nemzetiségű. A nem válaszolók aránya 3,7% volt. A kisebbségek a hivatalos statisztika adatok szerint elhanyagolható számban élnek a településen.

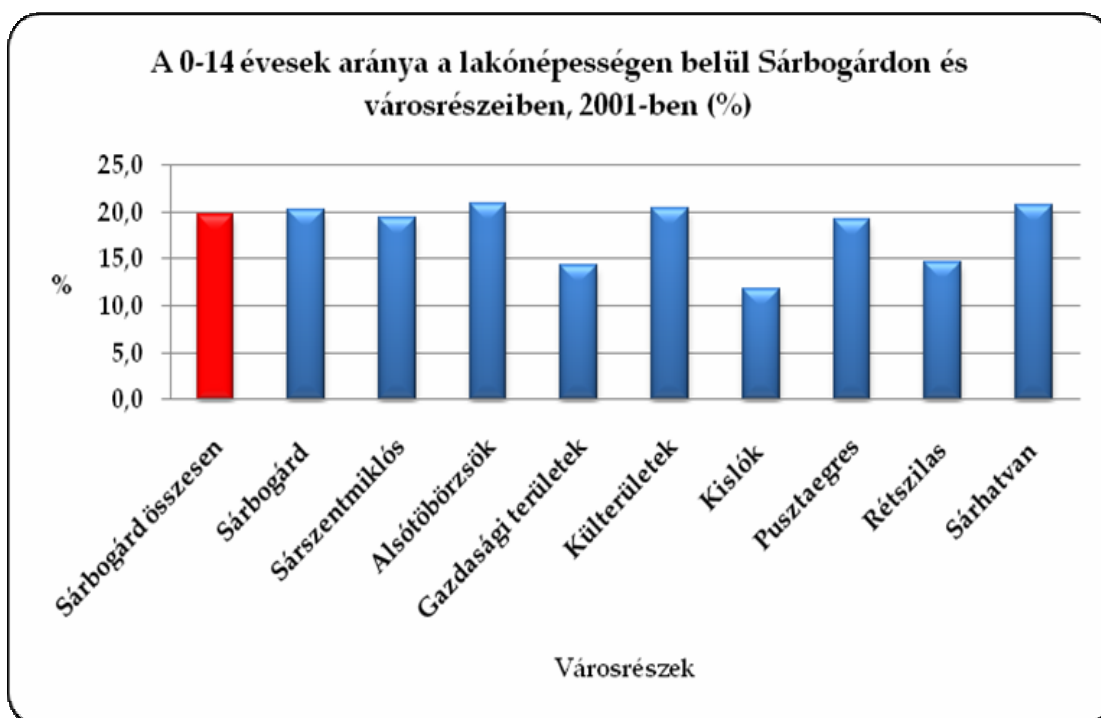
A település lakónépességének relatív többsége - Sárbogárd központi részén - Sárbogárd városrészben él, arányuk a 49%-ot éri el. A többi városrész lakosainak arányát az alábbi diagram szemlélteti:

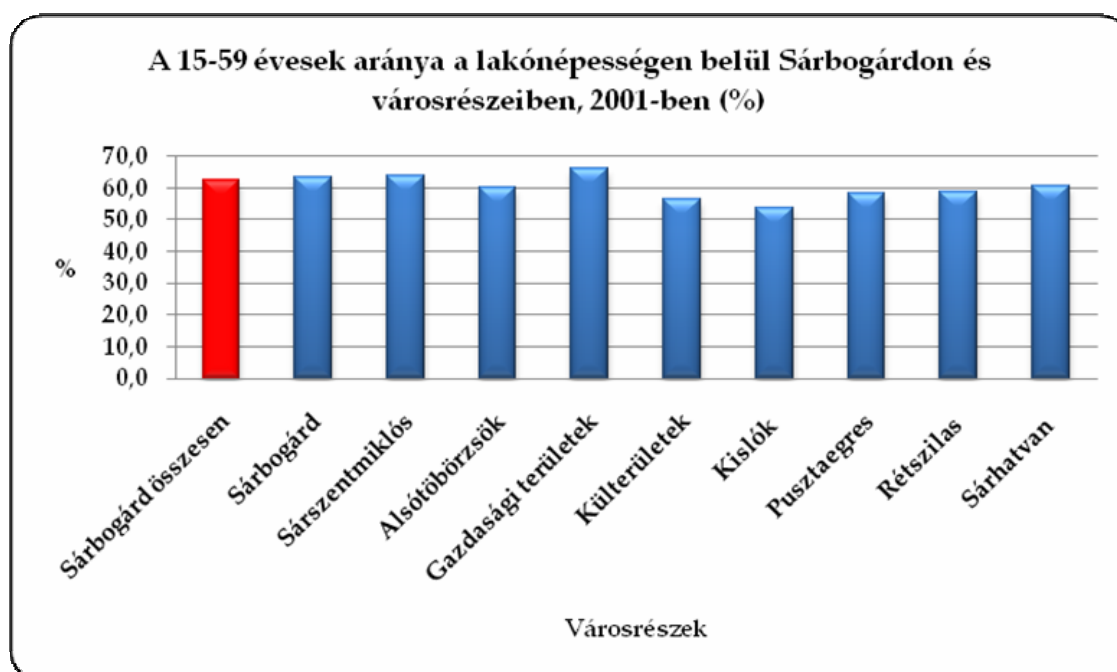
1. Diagram: Sárbogárd lakónépességének megoszlása a település városrészei között

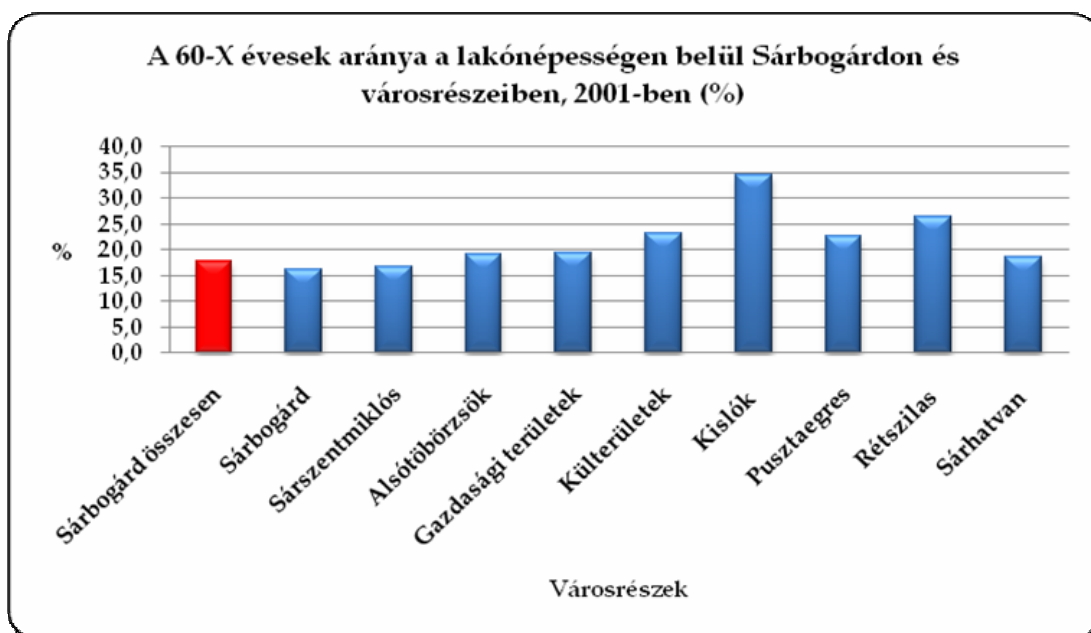
2. Diagram: A városrészek és a szegregátumok szegregátumok demográfiai mutatói

3. Diagram: 0-14 évesek aránya az egyes városrészekben KSH 2001.

4. Diagram: 15-59 évesek (aktív korúak) aránya az egyes területeken KSH 2001

5. Diagram: 60 év felettek aránya az egyes területeken KSH 2001.

A városrészek közül a kislóki terület demográfiai adatai mutatják inkább egy öregedő településrész képét (a Központi városrész is öregedik, de a folyamat valamivel lassabb). A legfiatalosabb településrészek Sárhatvan és Alsótöbörzsök, az átlagok azonban alig haladják meg a városi átlagot.

Iskolai végzettség

A legfeljebb általános iskolát végzett aktív korúak tekintetében a Sárbogárd városközponti adatai a legkedvezőbbek. A felsőfokú végzettségűek viszonylatában a városrészek különbsége nagyon jelentős.

Képzetségre vonatkozóan csak a KSH 2001.évi népszámlálási adatok állnak rendelkezésünkre. Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy Sárbogárd képzetségi mutatói nem kedvezőek. A város 25 évnél idősebb lakosságának közel 8%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel. (A kistérségi átlag: 6%, a megyei: 11%, a régiós: 10%, az országos: 13%.)

A mindössze általános iskolai végzettséggel vagy még azzal sem rendelkezők száma (4021 fő) és aránya (32%) magas, a 7 évnél idősebb népesség arányában és a gazdaságilag aktív korú népesség viszonylatában (44%). Ezek a mutatók az országos, a megyei és a régiós mutatókhoz viszonyítva rosszabbak, a kistérséginél valamivel jobbak. A lakosság közel fele alulképzett, munkaerő piaci esélyei gyengék. Szakmai képzés, érettségi bizonyítvány nélkül sérülékennyé válnak a munka világában, a

tudás alapú gazdaságban perifériára szorulnak. Ez a réteg az elvándorlással sem tudja hatékonyan kezelni a megélhetési gondjait, mert képzettség hiányában más földrajzi területen sem tud szert tenni biztos egzisztenciára.

A felsőfokú végzettséggel rendelkező népességet tekintve Sárbogárd városközponti területei rendelkeznek a legkedvezőbb mutatókkal. A település külső városrészein szinte elhanyagolható számban élnek diplomások, Kislőkon nincs egyetlen felsőfokú végzettséggel rendelkező sem.

2.3.3 Lakáshelyzet

Sárbogárd terület-felhasználásában elsősorban a lakóterületek dominálnak. Az egész városra a kisvárosias, kertvárosias, falusias jelleg a meghatározó, az lakóépületek többsége családi ház, a városban egy-egy kisebb lakótelep található. A városban mind a szabadon álló, mind az oldalhatáros beépítési mód elterjedt, kisebb területeken a zárt sorú beépítési mód is megtalálható. A lakóingatlanok több mint fele elmúlt 40 éves, így a lakóterületeken a folyamatos megújítás jelenti az egyik legfontosabb fejlesztési célt.

2001 óta összesen 156 lakással nőtt a város lakásállománya, az új lakások többsége komfortos vagy összkomfortos minőségű.

Közművek

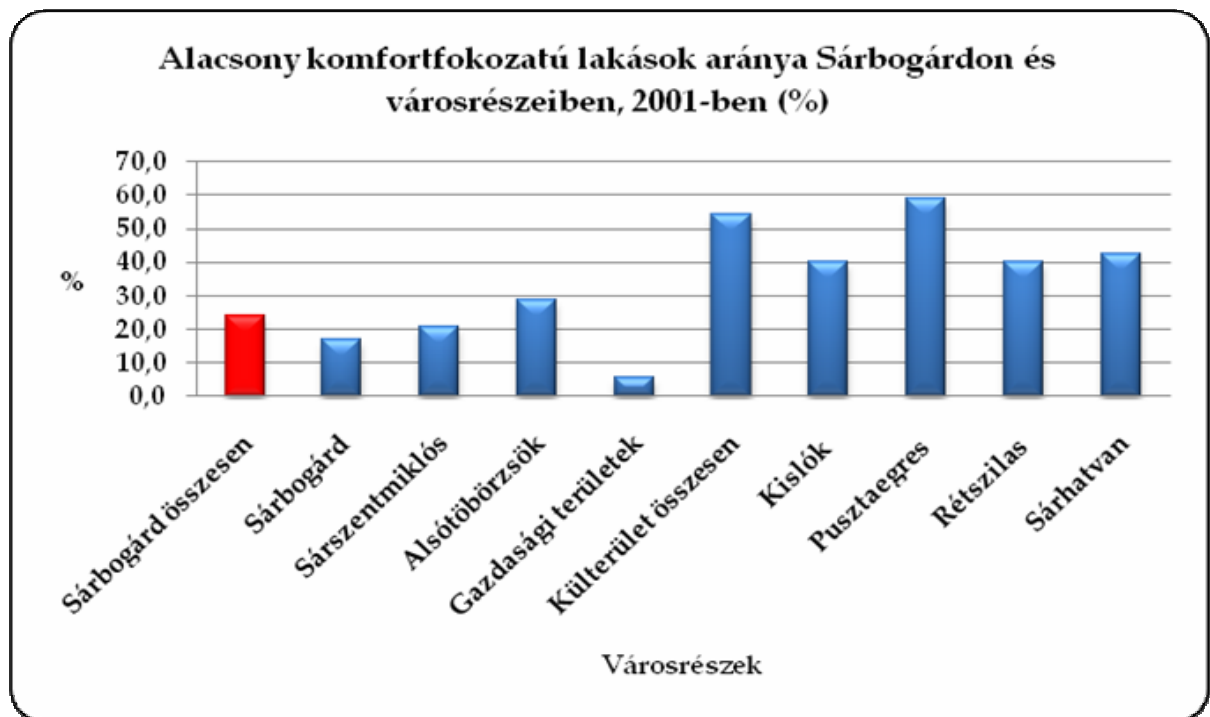
A lakások vízvezetékkel való ellátottsága 2009-es adat szerint meghaladja a 98%-ot, a szennyvíz-hálózatra pedig a lakások 70,36%-a kapcsolódott rá. A településen hulladékszállítás, a gáz és villamos-energia ellátás is megoldott.

Közműellátottság aránya		
Megnevezés	2001	2009
Közműves ivóvíz	100%	98,41%
Csatornahálózat	34,52%	70,36%
Csapadékcsatorna	65%	65%
Gázhálózat	56,26%	60,60%
Telefonközmű	52,17%	40,29%
Hulladékgyűjtés	91,37%	93,52%
Szilárdburkolatú utak hossza	78 Km	52,65 Km

A közműellátottság városi adatai jelenetős városrészi különbségeket takarnak. Infrastrukturális szempontból a Sárbogárd, Sárszentmiklós és Alsótöbörzsök a város legjobban ellátott része.

A lakásállomány csaknem teljes egésze magántulajdonban van, az önkormányzat az egész településen 17 bérlakással rendelkezik. Ezen kívül önkormányzati tulajdonban lakhatás céljára használt egyéb ingatlanok nincsenek.

2001-ben a sárbogárdi lakásoknak csaknem fele (47%) az összkomfortos kategóriába tartozott, ez az arány azóta az új építések révén valamelyest emelkedett. Ez a országos átlagot megközelíti, a kistérségi átlagnál jóval kedvezőbb. Az alacsony komfort fokozatú lakások 29%-a komfortos, míg 13%-uk a komfort nélküli kategóriába esik. a településen magas a „szükség és egyéb lakások” száma sem, hiszen ide tartozik a lakások 4%-a, vagyis 192 db lakás. Ezen lakások, valamint a lakókörnyezet is jelentős fejlesztésre szorul.

6. Diagram: Alacsony komfort fokozatú lakások aránya

Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a Pusztaegresen a legmagasabb, meghaladja a városi átlag kétszeresét. Jelentős a hátrányuk a külterületen lévő lakásoknak is. Komfortfokozat szempontjából legkedvezőbb minőségűek a gazdasági területeken, szolgálati lakás céljából épült ingatlanok, ezek száma azonban a település teljes lakásállományához képest elhanyagolható. A városi átlagnál kisebb a Sárbogárdon lévő alacsony komfortfokozatú lakások aránya is.

2.3.4 Oktatási helyzet

Közszolgáltatások elérhetősége

A településen működő közoktatási rendszer az óvodától kezdve a középiskolai oktatásig biztosítja a gyerekek számára a megfelelő minőségű oktatást. A városban szakképzést valamint felsőoktatást folytató intézmény nincs. A településen három alapfokú általános iskolai oktatást folytató intézmény van. A sárbogárdi önkormányzat fenntartásában két nagy, több tagintézményt magába foglaló és különböző feladatokat ellátó általános iskola működik. Az önkormányzat fenntartásában működik a Központi Általános Iskola, Óvoda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat. Az intézmény két általános iskolai, két óvodai telephellyel rendelkezik. A fentiekén túl atelepülés családsegítő és gyermekjóléti szolgálatát is működteti.

A Sárbogárd – Hantos- Nagylók Intézményfenntartó Társulás fenntartásában működik a sárszentmiklósi Általános Művelődési Központ. A művelődési központ az alapfokú oktatás mellett, óvodát, klubbot, könyvtárat, pedagógiai szakszolgálatot is fenntart. Az ÁMK működteti kistérségi ellátási kötelezettséggel az Egységes Pedagógiai Szakszolgálatot is. A szakszolgálat az alábbi feladatokat látja el:

- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás;
- logopédiai ellátás;
- gyógytestnevelés;

A szakszolgálat a kistérség közoktatási intézményeinek utazó gyógypedagógiai ellátást biztosít.

A két intézmény tanulóinak létszáma az utóbbi években a demográfiai trendeknek megfelelően stagnált, illetve csökkent, mind az óvodák, mind az általános iskolák kihasználtsága elmarad a rendelkezésre álló intézményi kapacitásoktól.

A megyei önkormányzat által fenntartott Kossuth Zsuzsanna Általános Iskola egyben speciális szakiskolaként is funkcionál.

Sárbogárd középiskolája a Petőfi Sándor Gimnázium és Szakközépiskola és kollégium, mely a megyei önkormányzat fenntartásában működik – a kistérség egyetlen középiskolája. A középiskolában csak négy illetve nyolcosztályos gimnáziumi képzés van, középszintű szakmai képzésre csak Székesfehérvár középiskolaiban van lehetőség.

A településen az általános iskolai oktatást tekintve intézményi szegregáció nem jelenik meg. A hátrányos helyzetű gyerekek aránya a tanulói létszám mintegy 35-

40%-a, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya 8-10% és a sajátos nevelési igényű gyerekek aránya is hasonló. A gyerekek integrált oktatásban vesznek részt.

A jogszabályi kötelezettségeknek megfelelően a gyermekjóléti alapellátások helyben biztosítottak.

Óvodai intézmények száma	2
Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	4
Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	510
Óvodába beíratott gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	449
Óvodába beíratott hátrányos helyzetű gyermekek száma	125
Óvodába beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	35
Gyógypedagógiai nevelésben részesülő óvodás gyermekek száma (integráltan neveltek nélkül)	0
Az óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	17

Általános iskolai intézmények száma:	3
Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	4
Általános iskolai osztálytermek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	67
Az általános iskolai osztályok száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	48
Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással és magántanulókkal együtt)	1078
Általános iskolai magántanulók száma	6
Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók száma	87
Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanulók száma (integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül)	32
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma	383
Halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma	99
Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma (gyógypedagógiai előkészítő osztályok tanulóival együtt)	0
8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	121
A napközis tanulók száma az általános iskolákban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	509
Átmeneti és tartós állami nevelésbe vettek száma	1

Oktatási intézmények legfontosabb adatai Sárbogárdon

OM azon osító	intézmény neve	tanulólétszám az iskolában az osztályszervezés módja szerint										
		tanulólétszám az intézményben			Normál (általános) tanterv			Emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskolai oktatás			Gyógypedagógiai tagozat	
		Össz esen	H H H	SNI	Össz esen	H H H	SN I	Össz esen	H H H	SNI	Össz esen	HH H
3007 5	ÁMK	423	46	20	423	46	20	0	0	0	0	0
3007 4	Központi Általános Iskola, Óvoda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat.	607	46	35	607	46	35	0	0	0	0	0
3849 4	Kossuth Zsuzsa Általános Iskola, Speciális Szakiskola és EGYMI	84	11	84	0	0	0	0	0	0	84	11
3018 6	Petőfi Sándor Gimnázium	429	0	0	429	0	0	0	0	0	0	0

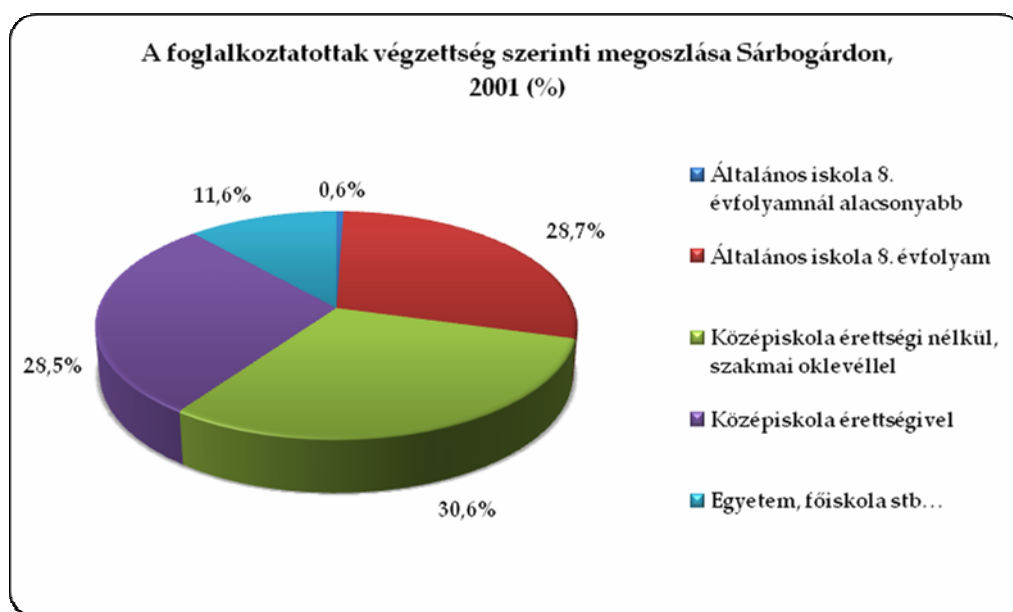
Az általános iskolákból jellemzően mindenki továbbtanul.

A HH/HHH tanulók továbbtanulási mutatói az átlagtól eltérő struktúrát követnek. Fontos, hogy a HH/HHH tanulók körében az érettségit adó intézményekben való továbbtanulás közelítse az intézményi átlagot.

2.3.5 Foglalkoztatottság

A 2001-es népszámlálási adatoknál frissebb adatok nem állnak rendelkezésünkre.

Sárbogárdon a foglalkoztatottak száma a népszámlálás évében 4.713 fő volt, és a gazdaságilag aktív korúak foglalkoztatottsága közel 60%-os, az országos átlagnak megfelelő volt.

7. diagram: A foglalkoztatottak végzettség szerinti megoszlása Sárbogárdon, 2001 (%)²

A foglalkoztatottak végzettség szerinti besorolása alapján kisvárosban a középiskolai érettségi nélküli, szakmai oklevéllel rendelkezők vannak a legnagyobb számban (1442 fő). Az általános iskola 8 évfolyamát elvégzők-, illetve a középiskolai érettségivel rendelkezők száma közel azonos (1353-1342 fő). A legkisebb hányadot a felsőfokú végzettséggel rendelkezők képviselik, pontosan 549 fő tartozik ide.

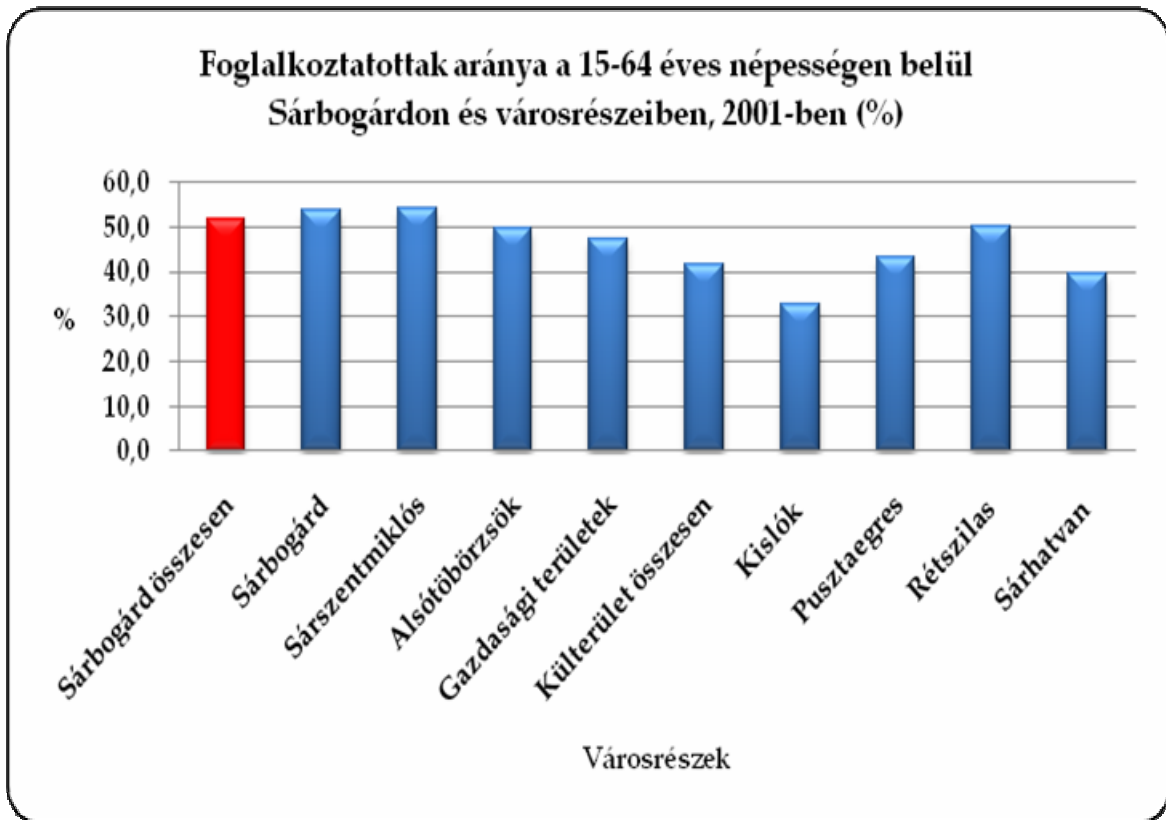
² Forrás: KSH

A foglalkoztatottak ágazati megoszlása Sárbogárd, 1990 és 2001-ben (fő)		
	1990	2001
Egészségügyi, szociális ellátás	169	191
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	103	71
Építőipar	444	347
Ingtatlanügyek, gazdasági szolgáltatás	49	328
Ipar (bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás)	1851	1560
Kereskedelem, javítás	511	410
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	582	578
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halászat	1088	291
Oktatás	321	351
Pénzügyi tevékenység	67	56
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	42	85
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	611	445
Összesen	5838	4713

1. táblázat: A foglalkoztatottak ágazati megoszlása Sárbogárdon, 1990- és 2001-ben (fő)³

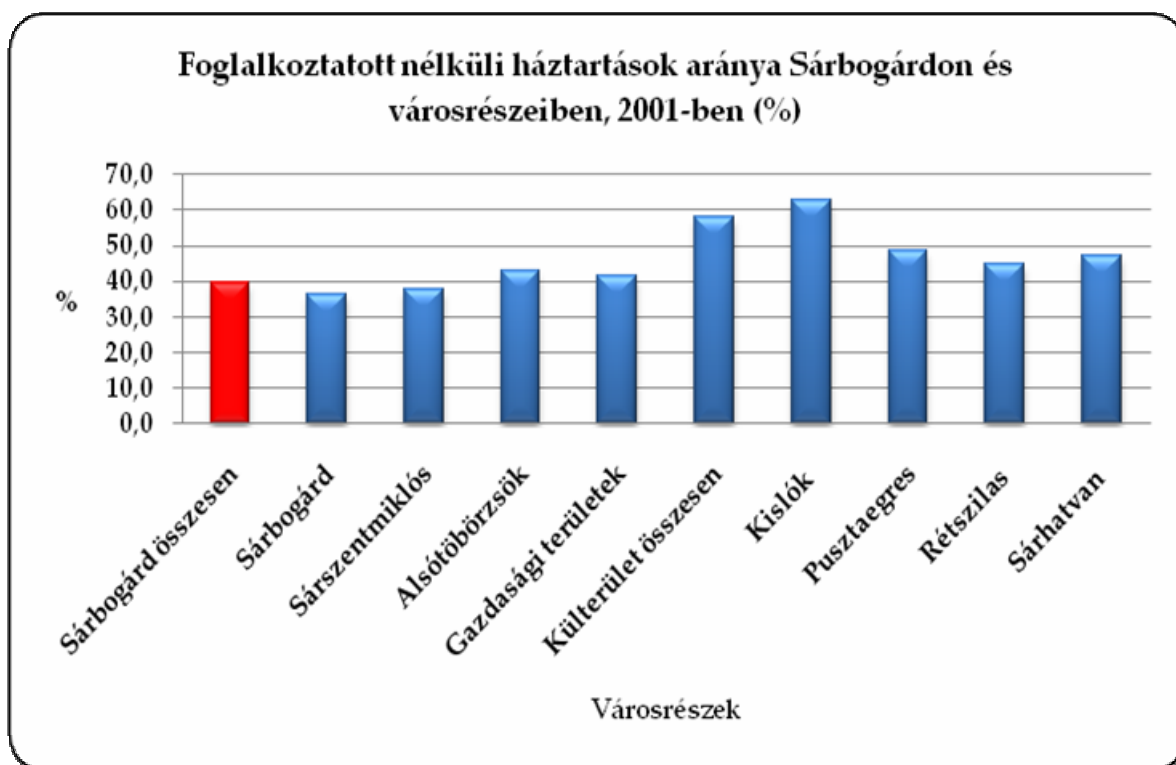
Amennyiben a foglalkoztatottak ágazat szerinti megoszlását vizsgáljuk 1990 és 2001-es adatok alapján, az látszik, hogy a mezőgazdaság korszerűsítése (gépesítése) eredményeként sokan hagyták el ezt a szektort – ez a változás igazodik az országos trendekhez. Az őstermelőkre nem jellemző, hogy foglalkoztatnának, a nagyobb vállalkozók a gépesítés miatt kevesebb munkaerőt alkalmaznak. 1990-ben több mint 1000 főt alkalmaztak, 2001-re ez a szám 300 alá csökkent. A legnagyobb mértékben a gazdasági szolgáltatásokban foglalkoztatottak száma nőtt meg.

³Forrás: KSH

8. Diagram: Foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül

A foglalkoztatott nélküli háztartások arányát az alábbi diagram szemlélteti:

9. Diagram: Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya

2.3.6 Egészségügyi, szociális helyzet

Szociális helyzet a településen⁴:

	Összesen
Munkanélküliek száma a településen	1152
Ebből tartósan munkanélküli	507
Hányan részesülnek bérpótló juttatásban?	399
Hányan kapnak rendszeres szociális segílyt?	98
Hányan kapnak lakásfenntartási támogatást?	300
Hány gyermek után igényelnek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt?	372

2. Táblázat: Szociális helyzet

⁴ Forrás: KDRMK, önkormányzati adatszolgáltatás

Mutató megnevezése	Lakásfenntartási támogatásban részesülő lakások az összes lakás százalékában	Lakásfenntartási támogatásban részesülők aránya	Rendszeres szociális segélybebn részesülők aránya	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya	Bérlő juttatásban részesülők aránya
Sárbogárd összesen	5,68%	2,42%	0,79%	3,00%	3,22%
Sárbogárd	5,90%	2,31%	0,77%	2,45%	2,71%
Sárszentmiklós	4,47%	2,03%	0,67%	2,87%	2,60%
Alsótöbörzsök	6,62%	2,66%	0,74%	2,29%	3,58%
Külterület	4,79%	3,66%	0,52%	4,19%	3,14%
Kislók	7,41%	3,54%	0,88%	4,87%	5,75%
Pusztægres	6,12%	3,04%	1,52%	3,95%	6,23%
Rétszilás	9,92%	4,44%	0,37%	5,19%	4,07%
Sárhatvan	5,15%	2,10%	1,68%	6,30%	9,24%
Antiszegr.ter._1. (Sárhatvan: Nagyhörscökpusztára vezető út keleti oldala)	4,48%	2,00%	2,67%	7,33%	10,67%
Antiszegr.ter._2. (Kislók: Szabadság u. - névtelen u. - Petőfi S.u. - Úttörő u. - településhatár - Petőfi S.u. - Úttörő u. - Szabadság u. - József A.u. - Hunyadi u. - Rákóczi F.u. - településhatár)	11,76%	2,82%	0,70%	4,93%	6,34%

3. Táblázat: Asegélyezettek aránya Sárbogárd városrészeiben

A településen a munkavállalói korú népesség 13, 27 %-a volt munkanélküli 2011 augusztusában, ez az országos átlag több mint másfél szerese. A munkanélküliek jelentős része, 48%-a, csak általános iskolai végzettséggel rendelkezik., ez a foglalkoztatási esélyeiket jelentősen rontja.

A 2010. évi adatok alapján a pályakezdő munkanélküliek száma korcsoportonkénti megoszlást vizsgálva a regisztrált munkanélküliek

Egészségügyi ellátórendszer:

- Házi orvosi szolgálat (vegyes körzet)
- Védőnői szolgálat
- Járóbeteg szakrendelések

A város területén a járóbeteg szakellátás keretében számos egészségügyi ellátás vehető igénybe.

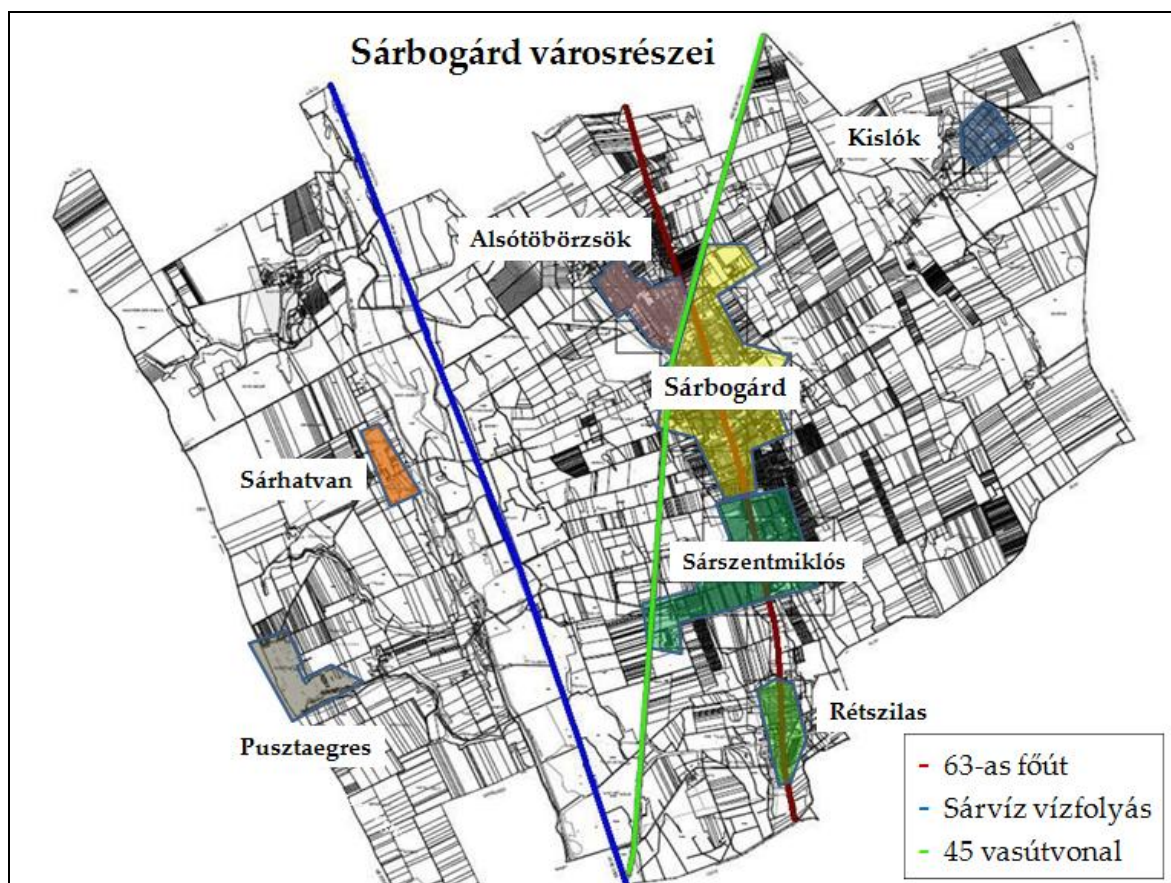
Az emberek jelentős része szűkös jövedelme mellett nem tud az egészségét befolyásoló életmódján, életkörülményein szignifikánsan változtatni. Az óvodában és az iskolában az egészségnevelésnek jóval nagyobb hangsúlyt kellene kapnia.

A város nem rendelkezik kórházzal, a betegek Székesfehérváron illetve Dunaújvárosban vehetnek igénybe kórházi ellátást.

Egészségi állapot

A lakosság egészségi állapota nem tér el a régiós átlagtól, a településen a vezető halálokok az országoshoz hasonlóan alakul, települési adatokkal sajnos nem rendelkezünk. Az adatok alapján látható, hogy a háziiorvosi rendelést igénybe vevők száma az elmúlt 20 évben a demográfiai trendek - előregedő népesség - miatt folyamatosan emelkedett. Az egy lakosra jutó évi háziiorvosi vizitek száma az utóbbi két évtizedben 3,2 -ről 4,9-re emelkedett.

2.4 Városrészek elhatárolása⁵

2.4.1 Sárbogárd

A Központi városrész a történeti Sárbogárdot jelenti, a közintézmények és közszolgáltatások többsége csak itt érhető el.

A városrészben él a lakónépesség 49%-a. Mivel a lakónépesség relatív többsége ezen a területen él, ezért a városi értékek meghatározásában a sárbogárdi városrész értékei a meghatározóak. A területen a 0-14 éves korosztály aránya a lakónépességen belül 20,3 %, a 15-59 éves korosztály aránya 63,4%, míg a 60 év felettek aránya 16,3 %.

Legfeljebb általános iskolát a 15-59 éves korosztály 29,7%-a végzett. A felsőfokú végzettségűek aránya 10,3%.

⁵ KSH 2001-es népszámlálási adatai alapján

A területen 2543 lakás található, amelynek 17%-a alacsony komfort fokozatú.

Az aktív korúak 48,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 42,8%.

A Sárbogárd területén a KSH szerint egy, szegregálódásnak kitett terület található:

- Sárbogárd, Kertalja utca a Hatvani és a Mányoki utca között

2.4.2 Sárszentmiklós

Sárszentmiklós a korábban önálló Sárszentmiklós területét jelenti. A központi városrészről délre fekszik. A terület egyéb belterület besorolású, a lakókörnyezet családi házas, kertvárosi beépítésű.

A területen a lakónépesség 24%-a él. A területen a 0-14 éves korosztály aránya a lakónépességen belül 19,3%, a 15-59 éves korosztály aránya 63,9 %, míg a 60 év felettek aránya 16,8%.

Legfeljebb általános iskolát a 15-59 éves korosztály 35,8%-a végzett, a felsőfokú végzettségűek aránya 7,2 %.

A területen 1058 lakás található, amelynek 20,6 %-a alacsony komfort fokozatú.

Az aktív korúak 42,5 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 37,9 %.

A foglalkoztatottak aránya a területen a 15-64 éves népességen belül 54,1%.

Ebben a városrészben egy kisebb, szegregálódó terület található:

- Sárszentmiklós, Álmos utca.

2.4.3 Alsótöbörzsök

Alsótöbörzsök, a központi, sárbogárdi városrészről északnyugatra fekszik. Sárbogárdtól a vasúti fővonal választja csak el, terület egyéb belterület besorolású, a lakókörnyezet családi házas, kertvárosi beépítésű.

A területen a lakónépesség 12,75%-a él. A területen a 0-14 éves korosztály aránya a lakónépességen belül 20,9 %, a 15-59 éves korosztály aránya 59,9 %, míg a 60 év felettek aránya 19,2 %.

Legfeljebb általános iskolát a 15-59 éves korosztály 46,8 %-a végzett, a felsőfokú végzettségűek aránya 4,2 %.

A területen 589 lakás található, amelynek 28,9 %-a alacsony komfort fokozatú.

Az aktív korúak 46,5 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 42,7 %.

A foglalkoztatottak aránya a területen a 15-64 éves népességen belül 49,6%.

Ebben a városrészben az adatok szerint nincsen szegregációval érintett terület. Az önkormányzat tájékoztatása szerint az egész településrész kezd szlumösödni, leértékelődni..

2.4.4 Sárhatvan

Sárhatvan a központi, sárbogárdi városrésztől nyugatra fekszik. Sárbogárdtól a közúton 10-15 km-re fekszik, terület egyéb belterület besorolású, a lakókörnyezet családi házas, kertvárosi beépítésű.

A területen a lakónépesség 2,00%-a él. A területen a 0-14 éves korosztály aránya a lakónépességen belül 20,7 %, a 15-59 éves korosztály aránya 60,7 %, míg a 60 év felettiek aránya 18,5 %.

Legfeljebb általános iskolát a 15-59 éves korosztály 77,4 %-a végzett, a felsőfokú végzettségűek aránya 0,6 %.

A területen 90 lakás található, amelynek 42,2 %-a alacsony komfort fokozatú.

Az aktív korúak 48,8 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 47,1 %. A foglalkoztatottak aránya a területen a 15-64 éves népességen belül 39,8 %.

Ebben a városrészben az adatok szerint egy szegregációval érintett terület van: Sárhatvan: Nagyhörcsökpusztára vezető út keleti oldala.

2.4.5 Kislók

Kislók, a központi, sárbogárdi városrésztől északkeletre, kb. 6,5 km távolságra fekszik. A terület egyéb belterület besorolású, a lakókörnyezet családi házas, kertvárosias, szabadon álló beépítésű. Kislókon sajátos, a mezőgazdasági

termelésnek leginkább megfelelő településforma alakult ki. A település évszázadokon keresztül a szomszédos Nagylókhoz tartozott, a 19-20-században Sárbogárd központi szerepének növekedésével kezdett Kislók népessége Sárbogárd felé orientálódni. Kislókon az 1960-as években csatolták Sárbogárdhoz.

A területen a lakónépesség 1,32%-a él. A területen a 0-14 éves korosztály aránya a lakónépességen belül 11,7 %, a 15-59 éves korosztály aránya 53,6 %, míg a 60 év felettiek aránya 34,6 %.

Legfeljebb általános iskolát a 15-59 éves korosztály 61,5 %-a végzett, a felsőfokú végzettségű nem lakott 2001-ben a településen.

A területen 179 lakás található, amelynek 28,9 %-a alacsony komfort fokozatú.

Az aktív korúak 60,4 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 62,7 %. A foglalkoztatottak aránya a területen a 15-64 éves népességen belül 32,8 %.

A településrészen a csak bolt működik, egyéb közszolgáltatás csak a városközpontban elérhető.

Jelenleg egy szegregátum található a várórészben:

Kislók: Szabadság u. - névtelen u. - Petőfi S.u. - Úttörő u. - településhatár - Petőfi S.u. - Úttörő u. - Szabadság u. - József A.u. - Hunyadi u. - Rákóczi F.u. - településhatár)

2.4.6 Pusztaegres

Pusztaegres Sárbogárd központi részétől délnyugatra fekszik. A településrész Sárszentmiklóson keresztül a mezőszilasi úton közelíthető meg, a városközpont kb. 12-13 km-re található. A település a 19. században jött létre szőlő-munkások letelepülése révén. A falut 1978-ban csatolták közigazgatásilag Sárbogárdhoz, a település egyéb belterület besorolású, a lakókörnyezet családi házas, kertvárosi beépítésű.

A területen a lakónépesség 5,49 %-a él. A területen a 0-14 éves korosztály aránya a lakónépességen belül 19,2 %, a 15-59 éves korosztály aránya 58,1 %, míg a 60 év felettiek aránya 22,6 %. Legfeljebb általános iskolát a 15-59 éves korosztály 63,7 %-a végzett, a felsőfokú végzettségűek aránya 1,4 %.

A területen 289 lakás található, amelynek 58,8 %-a alacsony komfort fokozatú.

Az aktív korúak 51,4 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 48,7 %.

A foglalkoztatottak aránya a területen a 15-64 éves népességben belül 43,2%.

Ebben a városrészben két kisebb, szegregálódó terület található:

1. Pusztaegres, Deák Ferenc utca nyugati oldala
2. Pusztaegres, Kiss utca

2.4.7 Rétszilás

Rétszilás a központi, sárbogárdi városrésztől délre, a központtól kb. 6,5 km-re, Sárszentmiklóson túl, a 63-as út mentén fekszik. A terület egyéb belterület besorolású, a lakókörnyezet családi házas, kertvárosi beépítésű. A korábbi Rétszilás falut a 20. század második felében csatolták Sárbogárdhoz.

A területen a lakónépesség 2,11 %-a él. A területen a 0-14 éves korosztály aránya a lakónépességben belül 14,7%, a 15-59 éves korosztály aránya 58,9 %, míg a 60 év felettiek aránya 26,3 %.

Legfeljebb általános iskolát a 15-59 éves korosztály 48,8 %-a végzett, a felsőfokú végzettségűek aránya 1,00 %.

A területen 115 lakás található, amelynek 40,0 %-a alacsony komfort fokozatú.

Az aktív korúak 44,6 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 45,0 %.

A foglalkoztatottak aránya a területen a 15-64 éves népességben belül 50,3 %.

Ebben a városrészben az adatok szerint nincsen szegregációval érintett terület. A településrész legnagyobb problémája a szolgáltatások szinte teljes hiánya, illetve az elöregedés. A fenti folyamatok a település leszakadását eredményezhetik.

2.4.8 Lakott külterületek

Sárbogárd sajátos településszerkezete miatt számos lakott külterülettel rendelkezik.

	A népszámlálási lakónépesség	A lakások	A lakott egyéb lakóegységek	A külterület települési jellege	A településrész távolsága a központi belterület centrumától (km)
	száma 2001. február 1-jén, a 2011. január 1-jei közigazgatási állapot szerint				
Rétszilás vasútállomás	9	4		Forg.	10

Vasúti őrházak	3	2		Forg.	5
Abai út	94	40		Lh.	5
Alsókörtvélyes	7	1		Lh.	7,5
Biglitanya	2	1		Lh.	5,5
Hantosi út	7	5		Lh.	5,5
Ipariszőlő	–	2		Lh.	4
Kislókpárcella	20	12	1	Lh.	6,5
Kislókpusztá	36	12		Lh.	7
Nagyhörscsökpusztá	124	46		Lh.	11,2
Ráditanya	3	1		Lh.	7
Sárszentmiklós vasútállomás	1	1		Lh.	5,5
Szarvaspusztá	3	1		Lh.	9,2
Hadnagyusztá	2	–	1	Mgl.	10
Május 1. major	29	7		Mgl.	5
Örspusztá	10	6		Mgl.	9
Videoton-gyártelep	3	5		Üszl.	3,1

Forg.:forgalmi település (vasútállomás, őrház stb.)

Lh: gazdasági tevékenységhez vagy egyéb funkcióhoz nem köthető lakóhely

Mgl.. mezőgazdasági jellegű (készenléti, szolgálati)lakótelep, illetve lakóhely, mezőgazdasági jellegű tanyák

Üszl.:üzemi (ipari üzemi) szolgálati vagy készenléti lakás

Forrás: ksh.hu

A külterületek többsége a korábbi, hagyományos, mezőgazdaságra épülő életformához leginkább igazodó település típus örökösei. A 20. század folyamán a területek/puszták egy része lakatlanná vált, a legtöbb külterület népessége, illetve a lakott külterületek száma is folyamatosan csökken. A külterületek többségén jelenleg mezőgazdasággal foglalkozó családok élnek. Az utóbbi években egyes külterületekre kifejezetten a kedvező mezőgazdasági termelés, a jelentős állattartás folytatása miatt élnek ott vagy költöztek ki családok.

A külterületek egy részén azonban az ott lakók a lakhatás és a megélhetés javulásának reménye nélkül – pl. Nagyhörscsökpusztá cselédházas lakásai – csapdába kerülve élnek.

A külterületek közül egyedül Nagyhörscsök-pusztá a legnagyobb, lakónak száma meghaladja a 100 főt. A település és környéke évezredek óta lakott, ezt az itt található régészeti emlékek is bizonyítják. A külterület fejlődését a mezőgazdasági termelés változása határozta meg. A település mai szerkezetét is ez határozza meg. Nagyhörscsök-pusztán két, a szabályozási tervben is jól elkülönülő lakókörnyezet van:

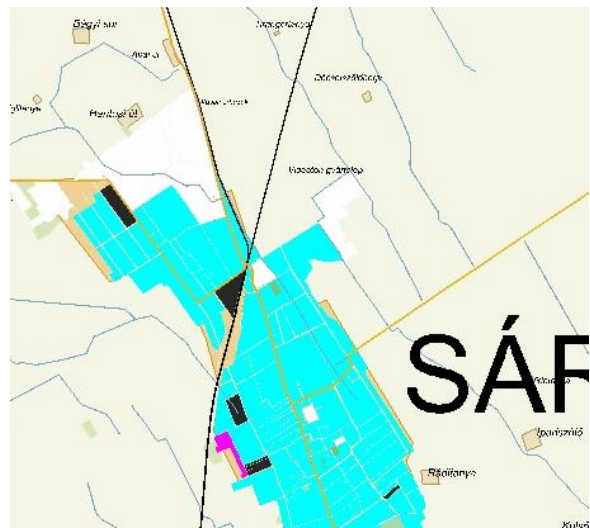
- Központi vegyes területen Nagyhörcsökpusztai területek (az uradalom, illetve a későbbi állami gazdaság körül felépített cselédházas lakóövezet)
- Falusias lakóterület, oldalhatáron álló beépítéssel.

A település két része között jelentős különbség van, a cselédházas területek lakóingatlanjai felújításra szorulnak. A lakóingatlanok a leamortizálódott, leépült mezőgazdasági épületek közvetlen közelében vannak. Az itt élők társadalmi státusza, gazdasági helyzete azonban az ingatlanok felújítását nem teszi lehetővé, az itt lakóknak el költözésre nincs lehetőségük. A területet nem minősítette a KSH szegregátumnak, azonban az itt élők problémáit az önkormányzat nem hagyhatja figyelmen kívül.

2.5 Szegregátumok lehatárolása

A városban két szegregátum és több kisebb, szegregálódó, szegregációval veszélyeztetett terület van a településen. Ezek a területek azonban a szegregálódás mértéke vagy az érintett lakosság alacsony száma miatt nem érik el a szegregátum kritériumait.

1. Sárbogárd, Kertalja utca a Hatvani és a Mányoki utca között

1. Térkép: Sárbogárd városközpont szegregátumai és szegregációval veszélyeztetett területei⁶

2. Sárszentmiklós, Álmos utca

2. Térkép: Sárbogárd-Sárszentmiklós szegregátumai és szegregációval veszélyeztetett területei

3. Térkép: Sárbogárd-Pusztaegres szegregátumai és szegregációval veszélyeztetett területei

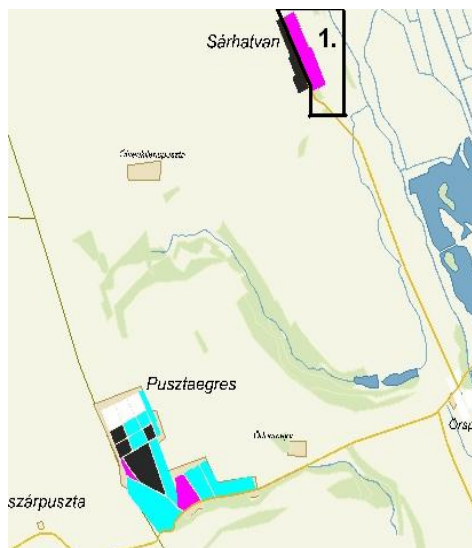
3. Pusztaegres, Deák Ferenc utca nyugati oldala

4. Pusztaegres, Kiss utca

⁶ **Jelmagyarázat:** a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-39% = türkizkék, 40-49%=fekete, 50-100%=pink)

0-39%	40-49%	50-100%
		

4.

A

Térkép: Sárbogárd-Sárhatvan szegregátumai és szegregációval veszélyeztetett területei

Szegregátumok

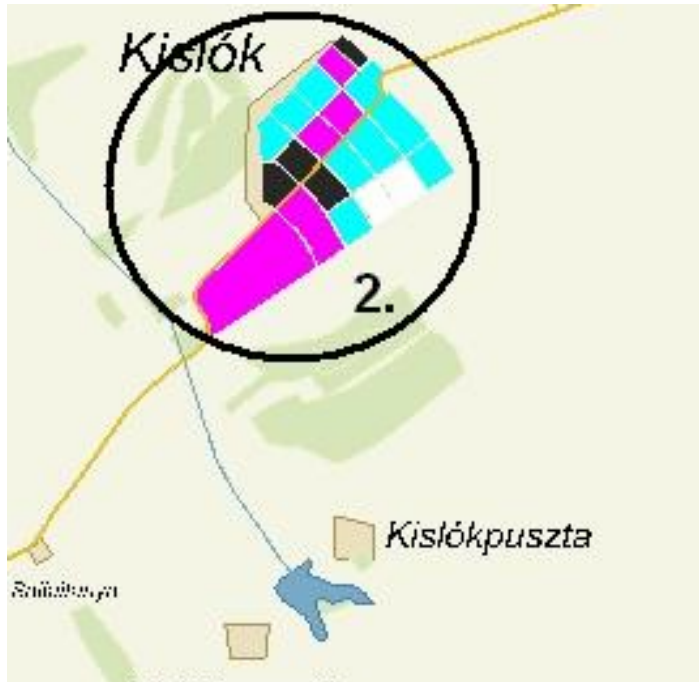
Sárbogárdon két jelentős, a KSH szerint is szegregátumnak minősülő terület van:

1. Sárhatvan: Nagyhorcsökpusztára vezető út keleti oldala

szegregátum a település sajátos térszerkezete miatt a városközponttól elkülönül mégis a város szövetébe beágyazottan Sárhatvan városrészben található. A lakókönyezet kertés, falusias, a lakások harmada komfort nélküli, félkomfortos illetve szükséglakás. Egyszobás lakás nincs a szegregátumban, a laksűrűség a városi átlaghoz közelít. A szegregátum demográfiai mutatói a városi átlagtól csak kis mértékben térnek el, azonban rendkívül kedvezőtlen iskolázottsági mutatókkal rendelkeznek. a szegregátum lakóinak 76,9 %-a csak az általános iskolát végezte el, felsőfokú végzettségű nincsen. A népesség 72,5%-a gazdaságilag nem aktív, a foglalkoztatottak többsége 56,8%-a, alacsony presztizsű foglalkoztatási csoportban dolgozik, a településrész hagyományából adódóan elsősorban mezőgazdasággal foglalkozik. Az aktív korúak 17,6 %-nak egyetlen bevételi forrása 2001-ben állami és önkormányzati támogatás volt. foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 10%-val haladja meg a városi átlagot (49%). A szegregátumban élő aktív korúak 60,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. Az alacsony gazdasági aktivitás és a munkanélküliek alacsony száma azt jelzi, hogy az aktív korúak egy jelentős része karkedvezményes vagy rokkantsági nyugdíjban részesül. A szegregátum szegregációs indexe 50,6.

2. Kislók: Szabadság u. - névtelen u. - Petőfi S.u. - Úttörő u. - településhatár - Petőfi S.u. - Úttörő u. - Szabadság u. - József A.u. - Hunyadi u. - Rákóczi F.u. - településhatár)

5. *Térkép: Sárbogárd-Kislók szegregátumai és szegregációval veszélyeztetett területei*

A szegregátum a Sárhatvani szegregátumhoz hasonlóan a városközponttól elkülönülve mégis a város szövetébe beágyazottan Kislók Sárbogárdhoz közelebb feksző részén található. A lakókörnyezet kertés, falusias, a lakások 35,2 %a komfort nélküli, félkomfortos illetve szükséglakás. A városrész beépítettsége sajátos, a házak mezőgazdasági területek, kisebb szántók választják el egymástól. Közel minden ötödik lakás egyszobás. A laksűrűség jelentősen meghaladja a városi átlagot(2,34) meghaladja a 4,1-t. ez, ha figyelembe vesszük, hogy a lakások jelentős része egy szobával rendelkezik, meglehetősen nagy zsúfoltságot eredményez. A szegregátum demográfiai mutatói a városi átlagtól jelentős mértékben eltérnek, továbbá a terület rendkívül kedvezőtlen iskolázottsági mutatókkal is rendelkezik. Az itt élők 67,1 %-a csak az általános iskolát végezte el, felsőfokú végzettségű nincsen. A demográfiai mutatókat tekintve a szegregátum és környezete (Kislók településrész) Sárbogárd 'legidősebb"része. a lakosságnak csak 11,7%-a fiatalabb 14 évesnél, és 30,7%-a idősebb 60 ávnél. Ebből is fakad, hogy a népesség 69,3%-a gazdaságilag nem aktív, a foglalkoztatottak többsége 63%-a, alacsony presztizsű foglalkoztatási csoportban dolgozik: a településrész hagyományosan agrár jellegű, az itt élők jelentős része mezőgazdasággal foglalkozik. Az aktív korúak 24,1 %-nak egyetlen bevételi forrása 2001-ben állami és önkormányzati támogatás volt. foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 65.5 %, ez kiugróan magas, a városi átlagot jelentősen meghaladja. A szegregátumban élő aktív korúak 60,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a munkanélküliek száma 35,7%. Az népesség demográfiai mutatói, az előregedés az jelzi, hogy a területről a magasabb társadalmi státuszú,

mobilabb, fiatalabb, gyerekes népesség hiányzik, a szinte teljesen hiányzó (köz)szolgáltatásokat a kedvező természeti környezet nem tudja ellensúlyozni. a szegregátumból és a közvetlen környezetéből a 90-es évek végén, a 2000-es évek elején erőteljes migráció indult el a város központi településrészei felé A szegregátum szegregációs indexe 50,6.

Az alábbi táblázat a fenti szociális ellátásokra vonatkozó elemzést megalapozó – Sárbogárd Város Önkormányzata által biztosított - adatokat tartalmazó táblázata:

Mutató megnevezése	Lakások száma	Lakónépesség száma	Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma	Rendszeres szociális segélybebn részesülők száma	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	Béropotló juttatásban részesülők száma
Sárbogárd összesen	5285	12392	300	98	372	399
Sárbogárd	2338	5968	138	46	146	162
Sárszentmiklós	1498	3308	67	22	95	86
Alsótöbörzsök	650	1618	43	12	37	58
Külterület	146	191	7	1	8	6
Kislók	108	226	8	2	11	13
Pusztægres	327	658	20	10	26	41
Rétszilás	121	270	12	1	14	11
Sárhatvan	97	238	5	4	15	22
Antiszegr.ter._1. (<u>Sárhatvan</u> :Nagyhörcsökpusztára vezető út keleti oldala)	67	150	3	4	11	16

Antiszepr.ter._2.(Kislók: Szabadság u. - névtelen u. - Petőfi S.u. - Úttörő u. - településhatár - Petőfi S.u. - Úttörő u. - Szabadság u. - József A.u. - Hunyadi u. - Rákóczi F.u. - településhatár)	34	142	4	1	7	9
---	----	-----	---	---	---	---

4. Táblázat: Városrészek és szigetek segélyezési mutatói⁷

⁷ forrás: önkormányzati nyilvántartások

3 STRATÉGIA

3.1 Sárbogárd Város Önkormányzatának célrendszere

A település Városfejlesztési Konceptiójában és az Integrált Városfejlesztési Stratégiájában megjelennek azok a városra jellemző problémák, amelyek a következő időszakban offenzív beavatkozásokat kívánnak, de megoldásukon való munkálkodás tartós, hosszabb távú idődimenziót igényel. Ezek közül a problémák közül a legsúlyosabb a demográfiai tendenciák romlása: az elvándorlás és a természetes fogyás gyors üteme, a 0-14 éves korúak létszámának csökkenése, a fiatalok korai életszakaszban történő elvándorlása, az öregedési tendencia erősödése. A település másik fontos problémája a település sajátos szerkezetéből adódik. A külső városrészek infrastrukturális, társadalmi és gazdasági leszakadása igen jelentős gondot fog okozni a jövőben a településen.

A városra vonatkozó **jövőképben** ezért egy – *a népessége megtartására képes –, fenntartható fejlődésű város víziója* jelenik meg.

A fenti jövőképpel összefüggésben a **város távlati alapcélja** jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújtó település kialakítása, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében pedig a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket megteremtése.

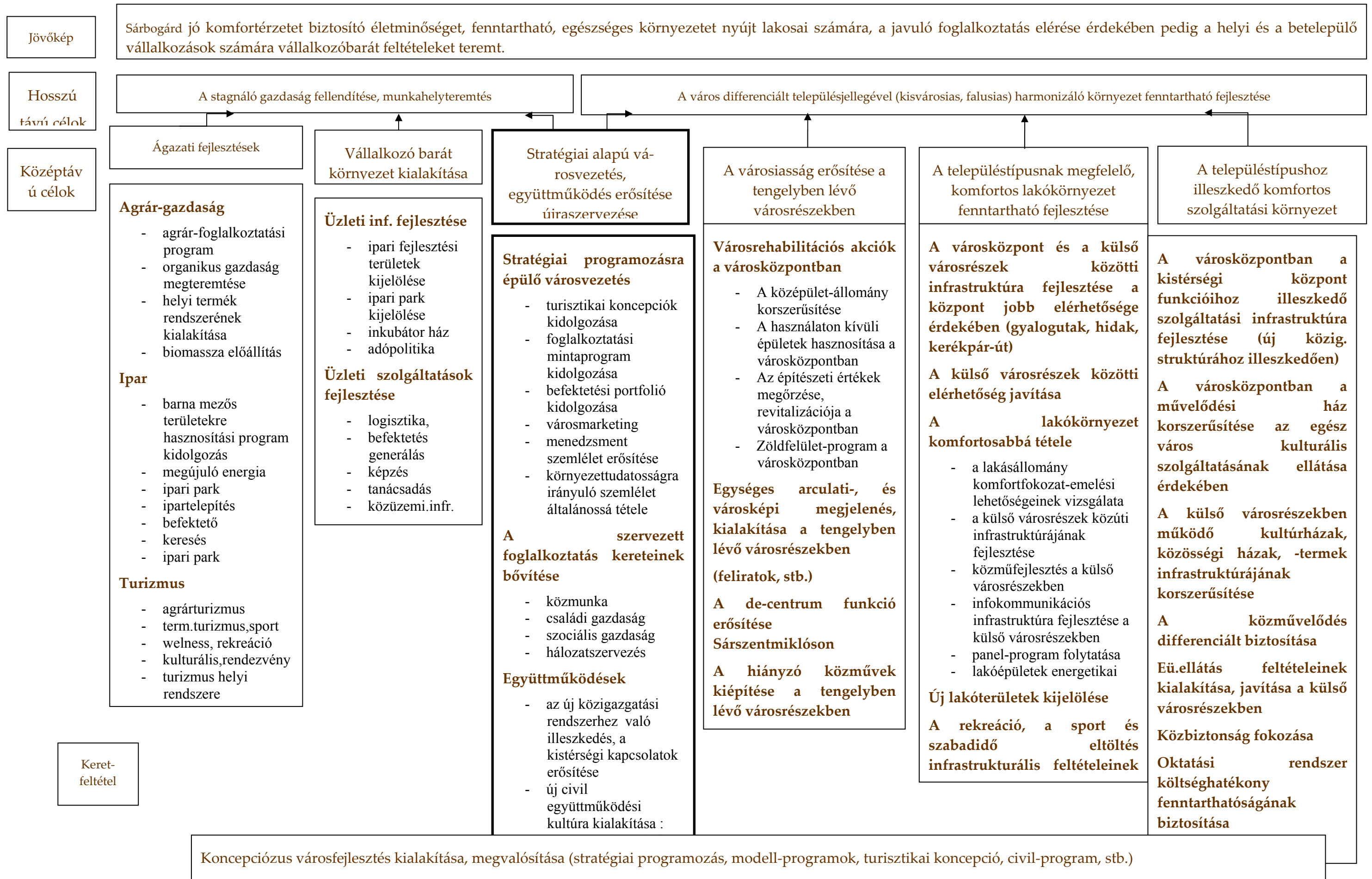
A jó komfortérzetet biztosító életminőség elérése olyan alapcélja a városnak, amely valamennyi lakossági korcsoportnak a kellemes városias élet lehetőségét nyújtja a szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításával, a kellemes kisvárosi miliő megteremtésével és a komfortot és rekreációt biztosító lakókörnyezet kialakításával, fejlesztésével. A vállalkozóbarát infrastruktúra olyan környezet kialakulását jelenti, amelyben a város lakossága és a városban működő vállalkozások olyan egyedi szolgáltatásokat működtetnek, amelyekre folyamatosan van igény és fizetőképes kereslet.

A fenti alapcélok 15-20 évre jelölik ki a városvezetés számára követendő irányokat és a fejlesztések mozgásterét.

Ezekhez illeszkedően a **középtávú, stratégiai célok** az alábbiak:

A településen tehát a következő időszakban a jelenleg stagnáló gazdaság fellendítését, a munkahelyteremtést kell előtérbe helyezni. Ennek fontos elemei a vállalkozóbarát infrastruktúra, az ágazati fejlesztések és a stratégiai alapú városvezetés erősítése.

A fentiek elmaradása esetén a városban működő vállalkozások piaci pozíciói jelentős mértékben romlani fognak. A városvezetés mozgástere korlátozott ezen a területen, de nem eszköztelen a folyamat befolyásolásában. Részben a városba vonzható befektetők felkutatásában, a város kiajánlható, piacosítható vonzerőinek, termékeinek promotálásában, részben a vállalkozások üzleti szolgáltatási hálójának kialakításában tud aktív lépéseket tenni.

5. Táblázat: Sárbogárd célrendszerének összefoglalása

Célok típusai	A városrész kiemelt céljai a 2012-2017-es időszakban	A városrészek fejlesztését szolgáló tematikus célok (félkövérrel a kiemelt célhoz konkrétan kapcsolódók)			
		Gazdaságfejlesztési célok	Városi funkciót erősítő célok	Lakóterület fejlesztés, szociális rehabilitáció céljai	Közlekedésfejlesztési célok
Városrész					
Sárbogárdi városrész (csak a városrész-specifikus célok)	A kistérségi központi szerepkörhöz kapcsolódó funkciók erősítése és a város gazdasági potenciáljának növelése	A magántőke mozgósítása a városközpont fejlesztésének érdekében Ágazati fejlesztések a városrész gazdasági területén • ipartelepek, szovjet laktanya-területek hasznosítása • A turizmus alapjainak lerakása	Funkcióbővítő integrált városfejlesztési akció végrehajtása a városközpontban Honvédségi kulturális központ hasznosítása (szakképzés, felnőttképzés, lakóterületi funkciók, közigazgatás, kistérségi, közösségi funkciók, stb.)	Belváros leromlott lakóterületeinek revitalizációja Felszíni vízelvezetés javítása Elhanyagoltság mérséklése az érintett ingatlanok esetében	A városközpont forgalomcsillapítása és parkolók létesítése A városközpont úthálózatának fejlesztése (tömbfeltáró utak létesítésével) Elkerülő út megvalósítása Kerékpárút létesítése Sárszentmiklós felé
Sárszentmiklósi városrész	Az integrált városiasság erősítése a decentrumban és a város gazdasági potenciáljának erősítése	Ágazati fejlesztések a városrész gazdasági funkciójú területein • mezőgazdasági termékfeldolgozás, helyi termék fejlesztés • vállalkozóvá válás ösztönzése	Funkcióbővítő integrált városfejlesztési akció végrehajtása a decentrumban	Kulturált családi házas lakóterület továbbfejlesztése Rekreációs, közösségi fejlesztés Felszíni vízelvezetés javítása	Kerékpárút létesítése Sárbogárd felé
Alsótöbörzsöki városrész	Kertvárossá válás, ehhez illeszkedő szolgáltatások biztosításával Elkerülő útépítéssel a környezetterhelés csökkentése	A laktanya hasznosítása (ipari – logisztikai park, lakópark)	Kertvárosi szolgáltatások fejlesztése (helyi üzletek, vendéglátás, játszótér, lakossági szolgáltatások) Közösségi központ létrehozása	Kulturált, komfortos lakóterület kialakítása ill. fenntartása Felszíni vízelvezetés javítása	A vasúti átkelő kereszteződés korszerűsítése Belterületi utak, járdák fejlesztése
Külső városrészek (Rétszilas, Pusztægres, Sárhatvan, Kislók)	Öko-közösséggé válás: Egészséges és komfortos lakókörnyezetté válás a szükséges műszaki infrastruktúra és szolgáltatások kialakításával	Mezőgazdasági termékfeldolgozás Helyi termékek rendszerének és piacának kialakítása A szervezett foglalkoztatás kereteinek bővítése A természeti környezethez kötődő turizmus alapjainak kialakítása	-	Kulturált, komfortos lakóterületek kialakítása, felszíni vízelvezetés Közösségi terek és funkciók fejlesztése Helyi szolgáltatások biztosítása kulturális és szabadidős funkciók	A településközi utak minőségének javítása, kerékpárutak kialakítása a nagyobb járműforgalom által indokolt helyeken A belterületi utak, járdák minőségének javítása

6. Táblázat: Sárbogárdvárosrészi célrendszerének összefoglalása

3.2 Antiszegregációs Program

Jelen antiszegregációs terv épít Sárbogárd város önkormányzata által elfogadott esélyegyenlőségi tervére is. Az abban megfogalmazott célokat és intézkedéseket jelen dokumentum csak intézkedései csak kiegészítik.

3.2.1 Lakhatás

Az önkormányzatnak nincs lakhatás segítségre vonatkozó koncepciózus programja. Jelenleg forráshiány miatt a helyi fiatalok letelepedését, első ingatlanhoz jutását sem tudja a város segíteni. Az önkormányzat vállalja telkek kialakítását, a telkek közművesítésének finanszírozása azonban jelenleg nem megoldott. Ennek megoldása a népességmegtartáshoz járulna hozzá, a település előregedésének egyik fontos gátja lehet. A település elkötelezett amellett, hogy a szegregáció oldását megkezdjék. Az önkormányzat odafigyel arra, hogy a szegregátumok, szigetek lakosság száma ne emelkedjen. Az önkormányzat a szegregátumok/szigetek közelében telekosztást sem tervez.

Sárbogárdon eddig nem volt telep-rehabilitációs program. Az önkormányzatnak tervezi, hogy a kisebb, telepszerű lakókörnyezeteket több ütemben felszámolja, a szegregálódást megelőzze. Ehhez az USZT telep-felszámolási program keretében pályázati támogatást kíván igénybe venni. A kisebb telepszerű lakókörnyezeteket az elkövetkező öt évben kívánják felszámolni. Az önkormányzat a telep-felszámolási program során kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a projekt eredménye ne egy újabb szegregátum legyen.

A Kislók esetében az elkerülő út megépítése, a település gazdasági területeinek, a valamint a közeli lőtér hasznosítása a terület felértékelődésével járhat, ez a jelenlegi szegregált helyzetet jelentős mértékben oldhatja, hosszú távon meg is szüntetheti⁸. A telepre vonatkozóan a fenti folyamatok elősegítése érdekében az önkormányzat az érintett szervek és a helyi lakosság bevonásával társadalmi mobilitási programot dolgoz ki. A településrész helyzetének emelkedését eredményezheti a fiatalok érdeklődése a terület iránt. A kislóki szegregátum a településrész felértékelődése és lassú lakosságcsere eredményeként felszámolódhat.

⁸ A város igen kevés lakáscélú beruházásokra hasznosítható földterülettel rendelkezik. Ez is hozzájárul a szegregátum helyzetének emelkedéséhez.

3.2.2 Oktatás, képzés

A 0-2 éves gyermeket nevelő anyák gyermekeinek felügyelete nem biztosított az anya elfoglaltsága idején. A településen működik bölcsőde, a gyerekek egy részének napközbeni felügyelete megoldott, a kapacitás szűkös. A településen 449 fő óvodás van beíratva az intézményekbe, a férőhelyek száma 500 fölött van. Biztosított tehát a település óvodáskorú gyermekeinek ellátása.

A közoktatás területén nincs szegregáló oktatásszervezési gyakorlat.⁹ Valamennyi hátrányos, halmozottan hátrányos és sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló intézményes nevelésben-oktatásban részesül.

A HH/HHH és SNI gyerekekre vonatkozó a közoktatás területén teendő legfontosabb feladatok a Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv alapján az alábbiak:

- Adatszolgáltatási rendszer kialakítása, a HH / HHH és SNI tanulók számának pontos nyilvántartása érdekében
- A HH gyermekek egyenlő arányának megteremtése az egyes csoportokban illetve az intézmények között
- Korszerű pedagógiai módszer- és eszköztár kialakításához szükséges fejlesztések megkezdése (projekt-módszer, inkluzív pedagógia)
- A korai fejlesztés megszervezése
- A HH/HHH tanulók nagyobb számú részvétele az emelt szintű oktatásban
- A HH/HHH tanulók számának emelkedése az alapfokú művészet-oktatásban
- A továbbtanulási mutatók eltolódása az érettségit adó középiskolák irányába, kiemelten a HH/HHH-s tanulók körében
- A HH/HHH tanulók tanórán kívüli programokon való részvételi arányának emelkedése.

A felnőttképzésben rejlik a szegregátumokban élők kitörési lehetősége, hiszen fentebb az elemzésben már láttuk, hogy ezen területeken élők egy jelentős része alacsony státuszú, legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező ember.

Felnőttképzésre, szakma szerzésére jelenleg a településen eseti jelleggel, egy-egy tanfolyam keretében van lehetőség. A városban nem működik szakképző vagy felnőttképző intézmény. Érettségi szerzésére a gimnáziumban van lehetőség. Az önkormányzat a képzésekhez kapcsolódó támogatásban a gyakorlatban nem tudja a

⁹ Részletesebben a Sárbogárdi KEIT elemzésében olvashatunk a témáról.

helyeket segíteni. A különböző képzéseken való részvételt jelenleg a munkaügyi központ szervezi. Ezen a területen civil szervezetek/partnerek megjelenését, munkáját ösztönözni fogja az önkormányzat.

Felzárkóztató programok megvalósításához (TÁMOP 3.3. pályázatok) az önkormányzat pályázati forrásokat kíván igénybe venni, ezzel is segítve a foglalkoztatást.

3.2.3 Foglalkoztatás

A városban jelenleg is működik az önkormányzat illetve a munkaügyi központok által szervezett közfoglalkoztatási program, amelyben a szigeteken élő emberek kiemelt bevonására kerül sor. Ennek keretében havi szinten néhány fő folyamatos foglalkoztatása zajlik.

A település rendelkezik munkaügyi központtal. A városban sajnos nincs a deprivált emberek foglalkoztatását, munkaerő-piaci reintegrációját szervező civil szervezet.

A város által tervezett beruházások munkahelyteremtő hatása mind a beruházás alatt, mind az elkészült beruházás működtetése során érzékelhető lesz. A településen megvalósuló kisebb beruházások kapcsán is csökkenhet a szegregátumokban élő munkanélküliek száma.

Az akcióterületi fejlesztésekhez kapcsolódóan az önkormányzat a kivitelezés során vizsgálja annak a lehetőségét, hogy a szigeteken élő, munkanélküli, hátrányos helyzetű embereket milyen formába tudja a kivitelezésbe bevonni. Várhatóan a közbeszerzés során érvényesíteni fogja, hogy a megvalósítás során 10%-ban ilyen munkavállalók alkalmazása történjen meg.

Az önkormányzat továbbá tervezi, hogy megfelelő civil szervezet bevonásával a szegregátumok lakóira irányuló foglalkoztatási-képzési programot indít, amely a közfoglalkoztatási programot egészítheti ki.

Az önkormányzat folyamatosan arra törekszik, hogy a segítségre szoruló embereket képzésekkel, személyes segítségnyújtással megtanítsák arra, hogy ügyeik vitelére önállóan is képesek legyenek. Azonban jelenleg nincs a településen hátrányos helyzetűek foglalkoztatásával/képzésével foglalkozó civil szervezet. Az ezen a területen dolgozó civil szervezet(ek) számára az önkormányzat munkájuk végzéséhez helységet biztosít.

3.2.4 Egészségügyi, szociális ellátás

A város igyekszik biztosítani az egészségügyi és szociális ellátások keretében az esélyegyenlőség megvalósulását. A település rendelkezik szociális szolgáltatástervezési és települési esélyegyenlőségi koncepcióval is. A dokumentumokat az önkormányzat rendszeresen felülvizsgálja.

Az önkormányzat vállalja települési szintű Szociális Szolgáltatástervezési koncepció végrehajtását és rendszeres felülvizsgálatát és a koncepció alapján a szociális szféra tervszerű, stratégiai alapú fejlesztését. Ennek érdekében az önkormányzat szorosabbra kívánja fűzni az együttműködést a Szociális Kerekasztal szakembereivel, a Családsegítő Szolgálattal.

Az önkormányzat segítséget nyújt – különösen az alacsony státuszú népesség számára – abban, hogy a számukra lehetőségként nyitva álló ellátási formákat minél nagyobb arányban igénybe tudják venni.

A szegregátum lakói között a különböző egészségügyi szűrőprogramokon, valamint az egészségügyi szakellátáson való részvételt az önkormányzat a Családsegítő és Gyerekjóléti Szolgálat bevonásával ösztönözni fogja. Az önkormányzat a szűrőprogramok rendezését is a jövőben aktívan támogatja.

Összefoglaló stratégiai terv a szegregátumokra/szigetekre vonatkozóan

Helyzetfelmérés megállapítása	A szigetet érintő célok megfogalmazása	Beavatkozások	Felelősök	Eredményességet jelző indikátor – rövid távon (3 év)	Eredményességet jelző indikátor – hosszú távon (6 év)	Szükséges erőforrás
Kislóki, településrész szövetébe beágyazott szegregátum	a A helyiek társadalmi mobilitása révén a rehabilitáció	A társadalmi mobilitásra épülő rehabilitációs program kidolgozása a területen élők a Családsegítő és Gyerekjóléti Szolgálat, valamint civil szervezetek bevonásával	Polgármester	A mobilizációs és rehabilitációs programba bevont családok és civil szervezetek/partnerek száma	A szegregátum megújul, új funkciók telepednek meg a területen Képzettségi és foglalkoztatottsági szint emelkedik	
Sárhatvani, településrész szövetébe beágyazott szegregátum	a A telepfelszámolást kiegészítő mobilizációs program (földrajzi és társadalmi) kidolgozása, a terület rehabilitálása	Mobilizációs program kidolgozása és megvalósítása. Telep-felszámolási programra pályázat benyújtása, sikeres pályázat esetén a megvalósítása	Polgármester	A mobilizációs és rehabilitációs programba bevont családok száma. A telepfelszámolásba bevont családok száma	Képzettségi és foglalkoztatottsági szint emelkedik. A szegregátum népessége lecsökken	

7. Táblázat: sárbogárd antiszegregációs terve

4 ÖSSZEFOGLALÁS

Sárbogárd Város Önkormányzata elkötelezett az esélyegyenlőség megteremtése, a hátrányos helyzetű, alacsony státuszú emberek körülményeinek javítása, foglalkoztatásának, képzésének elősegítése tekintetében. Az önkormányzat nem kívánja konzerválni, illetőleg növelni a feltárt szegregátumokat, sem terület, sem lakosság szempontjából.

Kiemelten törekszik – mind a **foglalkoztatási, képzési programok teljes körű kihasználásával** – az itt élő alacsony státuszú emberek visszavezetésére a társadalom perifériájáról.

Ehhez járul hozzá az alábbi prioritás, a magas minőséget biztosító, fenntartható humán szolgáltató rendszerek kialakítása és működtetése a szociális és egészségügyi ellátórendszer fejlesztésével, valamint a helyi humán erőforrás versenyképességének növelését célzó felnőttképzési programok megvalósításával.

Ezen felül a **társadalmi szolidaritás erősítése** is kiemelt célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok képzésének és munkaerő-piaci re-integrációjának segítségével, valamint a társadalmi kirekesztést megelőző és megszüntető programok megvalósításával. Az alprogramban a szociálisan rászoruló lakhatási körülményeinek javítását, a település népességmegtartó erejének növelését tűzte ki célul a város.

Mindezen célkitűzéseit Sárbogárd jelen tervben is rögzíti és meghatározza azokat a területeket, amelyek ebből a szempontból nagyobb figyelmet igényelnek.

A város mégis fontosnak tartotta a fent elemzett szigetek kiemelését, mint potenciálisan szegregáció szempontjából veszélyeztetett területek.

Az itt élő alacsony státuszú emberek lakhatási, oktatási, foglalkoztatási és egészségügy, szociális szempontú elemzése és a felsorolt területekkel kapcsolatos segítségnyújtásra vonatkozó határozott koncepció elkészítése és megvalósítása volt jelen munka célja és értelme.

A szegregátumokban található lakások állaga leromlott, többnyire alacsony komfort fokozatú, vagy komfort nélküli. A lakók jórészt alacsony státuszú emberek nehéz anyagi körülmények között. Alkalmi munkákból élnek, illetőleg a közmunka programokban vesznek részt. Szociális segélyekben részesülnek. Az oktatási és egészségügyi ellátásuk megoldott, jónak mondható.

A stratégia elsősorban ezen az emberek lakhatási körülményeinek, foglalkoztatásának javítására irányul.

5 ELFOGADÁS MÓDJA, DÁTUMA

Az antiszegregációs tervet a szakmai és társadalmi (lakossági) vitájának biztosítását követően a képviselő testület 2011. napján megvitatta és ... igen, nem, .tartózkodás mellett elfogadta.

.....

6 ZÁRADÉK

A Sárbogárd Város Antiszegregációs tervének készítését támogatta és véleményezte a Minisztérium részéről:

.....